

קראו קרי

להתפטר שבוע אחד בלבד אחרי שועדת חקירה ממלכתית קשרה לה כותרים של מנהיגה היסטורית אמיצה עשויה ללא חת, ועשתה לה ביעורחמץ כללי חודש של אחריות למחזלי מילחמת יום הכיפורים, היא המגבירה את חשיבותו של הגורם המופשט שהביא להסתלקותה של גולה. לעומת התפגנות האלימות של מרד ה' סטודנטים בצרפת או מצעדי המחאה ה' המוניים נגד המלחמה בייטנאם בארצות הברית, היו ביטויי דעת הקהל בישראל מאז המלחמה חיוורים וקלושים. הם הת' בטאא בתגובות המחאה, במאמרי העיתונות, בדיווחיהם של אישים בלתי תלויים וב' תחושת המועקה הבלתי ניתנת למדידה של ההמון, שלא מצאה כל אפיק מעשי כדי לבטא את עצמה.

קשה היה להאמין שיהיה בכוח המרי הפאסיבי הזה להשפיע על שילטון שה' ואטימות חוסר הרגישות הם שהיו מ' מאפייניו הגדולים ביותר. לא היה דבר מתסכל יותר, מייאש יותר ומרפה ידיים, מאשר המצב בו ניתן היה לכתוב כל דבר כמעט בגד השילטון, לחשוף ולגלות את כל מחזליו הביזיוניתיו, לחבר בחופשיות ולבקר בצורה התריפה ביותר — מבלי שזה היה מזוי משהו למישהו שם למעלה. התופעה של "חבר אל הקיר" היתה אחד מסימניה המובהקים של הדמוקרטיה הסטליטארית, כפי שהגדירה בשעתו ה' פרוטסור יעקב טלמון.

אבל אחרי שבמשך שנים התעלמה ה' צמרת השלטונות של ישראל מתנועות מהאז שמקו נגד מעשי עוולה וקפוחה, נגד תופעות של שחיתות והסתאבות, היא נאל' צה השבוע לקרוע ולהתמוטט בשל תנועת המחאה הכללית שהתעוררה על רקע מחזלי המלחמה האחרונה. העובדה שזה קרה — ורשעת הקהל ללא דיוויזות מוטטה את ה' ממשלה, היא הפותחת פתח לתיקוה של תקופה חדשה.

אין ספק — אייליהברל שמוטט את תומת הקשיחות, ההתבדלות וההסתגרות של המנהיגות בראשותה של גולדה — היו תנועות המחאה החדשות. אבל הכוח ש' הטיח אותם אל התומה, היו גלי המחאה הקדומים, על גילוייהם השונים, שהתנפצו בשנים האחרונות אל אותה חומה מבלי לזעזעה.

אני מאמין שלמוסד כמו העולם הזה, שהמשיך כל אותן שנים בעקשנות וב' החמדה, למחות, להתרוע, לבקר, לחשוף ולהאשים — היה חלק, ולוא קטן, בתפיסה החברתית זו, שתוצאותיה יורגשו ודאי היטב מעתה ואילך.

אורי אבנרי

מכתבים

יחיד במדינה הזאת, כמעט הייתי אומר עם... יש לה באצבע הקטנה יותר אומץ לב אישי מאשר בכל דיון נוראי הזה. מ. קנטור, תל-אביב ברוך שפרטנו!

מוכה לברו

אורי אבנרי הציע להרחיב את תחולת ותכולת חקירת ועדת אגרנט לימלחמת

ששת הימים עד לאחרי הפסקת האש של מלחמת יום הכיפורים. האמת היא שיש לדרוש שתחולת הזמן המשמש נושא ל' מחקר הוועדה יהיה משנת 1949 עד שיתחולת ההפרדה בשנת 1974. מלחמת יום הכיפורים כמו מלחמת ששת הימים הן תוצאות מדיניות של דוד בן-גוריון, מדיניות שגירסתה היתה: ביטחון קודם לכל — השלום יבוא מאליה. מדיניות זו היא אם חוסר השלום זאי הביטחון.

שאול פרידלר, קריית שמואל, חיפה
מיד אחרי מלחמת יום הכיפורים הצהיר משה דיין שהוא מרגיש את עצמו אחראי עבור המחזלים של ערב המלחמה לא רק כשר הביטחון אלא גם כרמטכ"ל לשעבר. ועדת אגרנט ניקחה את משה דיין מכל אשמה. תארו לעצמכם כמה מדוכא צריך משה דיין להיות. האם הוא הולך לבקש צו על תנאי נגד ועדת אגרנט! אם יעשה זאת, תהיה כל ישראל מאחריו כפי שלא היתה מעודה.

יוסף שריק, תל-אביב

...עונת המצח של משה דיין עוברת כל גבול. מדוע הוא לא מוצא לנכון להסביר לעם אין מיד אחרי פרוץ המלחמה הגיש את התפטרותו לגולדה, שלא רצתה לקבלה, ואילו עכשיו הוא אינו סבור כלל שהוא צריך להתפטר?!

נחום מזרחי, תל-אביב

מדוע לא נתן איש, מכל אלה השולטים באמצעי התיקשורת, את האבחנה הפשוטה הגלויה, הנכונה ומסמרת השיער, והיא כי: המחזל הביטחוני — יותר מכל שאר ה' מחזלים שהיו במדינה בכל שנות קיומה — הוא עבודה אשכנזית טהורה?
שאול קרן, תל-אביב

יד ברילב

לא מאמין לכתוב במדור אנשים (העולם הזה 1910) כי אסא קדמוני, הלוחם לפי טוריו של חיים ברילב על חלקו באחריות

אסא קדמוני דוחק את יד ברילב

למחזלי מלחמת יום הכיפורים, לחץ את ידו של ברילב.

ז. פלטר, תל-אביב
מי שלא מאמין, שיתבונן בתמונה: חיים ברילב במדי הרמטכ"ל לחץ את יד אסא קדמוני הפצוע ב'1968.

כדאי שתשימו לב: בגימטריא ערכן של האותיות המרכיבות את המילים, ועדת אגרנט שווה לערכן של המילים: "אין דוד אלטור".

לילי פ, ראשון-לציון

...חסד עשתה ועדת אגרנט עם הרמטכ"ל רב'אלוף דוד אלטור, שמיצתה עמו את כל חומרת הדין בשעה שהתעלמה מאחריותו של משה דיין למחזל. כך הפכו אותו חברי הוועדה לגיבור לאומי, ולקורבן ש,נעשה לו עוול. אילו היו מחילים גם על דיין אותה אמת מיזה בדין, היה דוד הופך לבדו ולקלט בעיני כל העם, במקום לזכות ברגשי רחמים והשתתפות בצער.

מ. יעקובסון, חולון

צחוק, צחוק, אבל...

העבירו נא בשמי צרו של מחמאות ו' דברי הלל לעורכי זו הארץ. ממש אין לי מילים לשבח אותם. כל שבוע אני מחפשת

בין מכתבי הקוראים מכתבים שיביעו דיעה זוהה לדעת, ואיני מוצאת. האם אתם צנועים ומעבירים מכתבים אלה לתיק, או שהקוראים לא מסריחים את עצמם להגיב? **נעמי רון, תל-אביב**

כשעורכי זו הארץ יפרסמו מכתבי שבח ל,העולם הזה, נפרסם גם מכתבים ב' שבהם.

שמתילב לתופעה מעניינת: אנשים ה' מתנגדים לכל מה שנאמר בהעולם הזה, מתמוגגים מנות למקרא החומר הסאטירי ב'ו הארץ. ניסיתי לשאול את אחד החברים מדוע הוא מזדהה עם הנכתב ב'ו הארץ, למרות שהאידיאולוגיה המונחת ביהודה של הסאטירה זהה לזו של העולם הזה, והוא השיב לי: "אבל זה מצחיק".

י. מ., נען

לא לירות ביהודים!

בכתבה שפורסמה בגיליונכם (העולם הזה 1909) על פגישת קבוצות המחאה נכללו סילופים גסים ומכוונים של דברי, בבחינת הע' מדת דברים על ראשם. האם ישב כתבכם על אוזניו בשעת המיפגש שהתקיים בהרצליה, או שהמשתכח שטיפל ב' חומר לקה בראה מטושטשת? לא קראתי להפלת הממשלה בכוח. בפרוץ אמרתי שלא לכן אני קורא, אלא שבין הפלת הממשלה בכוח לבין הסתפקות בשירת ההימנונים קיים עדיין מירווח ניכר, ולדעתי יש לפעול בתחומי של מירווח זה. את הקשר ציטטתם מדברי לא הבאתי ב' הקשר שצויין בכתבה ולא הוספת לו את הנמשל האולי שנזכר בכתבה.

מנר

מיכאל מנר, תל-אביב
כדי למנוע איבהנה הנה פיענוח מדוייק של דברי מנר כפי שהוקלטו ע"י כתב העולם הזה באותה פגישת: "בדמה לש' שהתפגנה הבאה לא צריך להתפור בשקט בשירת ההימנונים. ברוד שיש גבול. אני רוצה להדגיש שיהודי לא צריך להרים נשק על תנאי ולא צריך לירות ביהודי. יש לכל מרי גבול ואנו צריכים להודיע זאת מראש. זו לא דרכנו. אבל בין הגבול הזה לבין למוא ולשמע שלוש-ארבעה מרצים מנומסים וללכת הביתה בשירת ההימנונים, יש עוד מרחק די ניכר. אם נשתמש במרחק הזה הרי הממשלה באמת תיפול!"

ויה ואגינה!

התפלאתי על כך שכל המיכתבים השול' לים שפורסמו בעיתונכם בתגובה על מא' מרה של אביבה עין-גיל בזכות האורגאזם הקליטוראלי, היו מיכתבי גברים. לדעתי אין ערך לדעתם של גברים בנידו, אלא אם כן הרגישו אי-פעם אורגזמה ואגינאלית או קליטוראלית. בקשר למיכתב התגובה של נירה רון (העולם הזה 1909) נראה לי שהוא נכתב בידי גבר.

נילי גרוסקמן, באר-שבע

קשקשת

הפעל את דימויך הנסה להמציא כותרת מתאימה לציור למטה, שתסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: ת.ד. 136, תל-אביב, עבור "קשקשת". התגדרות הקולעות ביותר תפורסמה.

